Ügyszám: ABI-0464-6/2010/K

Tisztelt […]!

Ön beadvánnyal fordult hozzám, melyben a Szegedi Tudományegyetem BTK Pszichológiai Intézetében alkalmazott kurzusértékelő lap adatvédelmi vonatkozásairól érdeklődött.

A Pszichológiai Intézetben tanuló hallgatókkal minőségbiztosítási célból kurzusértékelő lapot töltettek ki, melyet feldolgozva minden egyes kurzushoz meghatározott pontszámot rendelve, határozták meg a felmérés eredményét. Az eredményeket a Pszichológiai Intézeten belül dolgozó oktatók számára tennék kizárólag nyilvánossá, azonban két kolléga előzetesen tiltakozott a szűk körű nyilvánosságra hozatal ellen.

A személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény (a továbbiakban: Avtv.) rendelkezései szerint személyes adat bármely meghatározott (azonosított vagy azonosítható) természetes személlyel (a továbbiakban: érintett) kapcsolatba hozható adat, az adatból levonható, az érintettre vonatkozó következtetés. A személyes adat az adatkezelés során mindaddig megőrzi e minőségét, amíg kapcsolata az érintettel helyreállítható. A személy különösen akkor tekinthető azonosíthatónak, ha őt – közvetlenül vagy közvetve – név, azonosító jel, illetőleg egy vagy több, fizikai, fiziológiai, mentális, gazdasági, kulturális vagy szociális azonosságára jellemző tényező alapján azonosítani lehet.

Az Avtv. 2. § 9. pontja alapján adatkezelésnek minősül az alkalmazott eljárástól függetlenül az adatokon végzett bármely művelet vagy a műveletek összessége, így például gyűjtése, felvétele, rögzítése, rendszerezése, tárolása, megváltoztatása, felhasználása, továbbítása, nyilvánosságra hozatala, összehangolása vagy összekapcsolása, zárolása, törlése és megsemmisítése, valamint az adatok további felhasználásának megakadályozása. Az Avtv. 3. § (1) bekezdése továbbá kimondja, hogy személyes adat akkor kezelhető, ha

a) ahhoz az érintett hozzájárul, vagy

b) azt törvény vagy - törvény felhatalmazása alapján, az abban meghatározott körben - helyi önkormányzat rendelete elrendeli.

Végül a 19. § (4) bekezdése kimondja, hogy ha a törvény másként nem rendelkezik, közérdekből nyilvános adat az (1) bekezdésben meghatározott szervek (állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szerv vagy személy) feladat- és hatáskörében eljáró személy feladatkörével összefüggő személyes adata, továbbá egyéb, közfeladatot ellátó személy e feladatkörével összefüggő személyes adata. Ezen adatok megismerésére e törvénynek a közérdekű adatok megismerésére vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni.

A felsőoktatásról szóló 2005. évi CXXXIX. törvény (a továbbiakban: Fot.) 46. § (1) b) és e) pontjai szerint „a hallgató joga, hogy emberi méltóságát tiszteletben tartsák, e körben különösen, hogy (…) az emberi méltóság tiszteletben tartásával szabadon véleményt nyilvánítson minden kérdésről, az oktatók munkájáról, a felsőoktatási intézmény, a kollégium működéséről, (…) illetve, hogy véleményezze az oktatói munkát,(…).”

Az oktatók jogai között a Fot. 95. § (1) bekezdésének a) pontja úgy rendelkezik, hogy „az oktatói munkakörben foglalkoztatottat megilleti az a jog, hogy emberi méltóságát és személyiségi jogait tiszteletben tartsák, oktatói tevékenységét értékeljék és elismerjék, (…)”.

A csatolt kurzusértékelő lap kérdései az oktatott kurzusokkal kapcsolatban az oktató szakmai felkészültségére, segítőkészségére, a kurzuson oktatott tananyag strukturáltságára, az oktató pontosságára, a kurzus interaktivitására és általában az azzal való elégedettségre tekintettel kéri a hallgatók válaszait.

Az adatvédelmi biztos gyakorlatában már több esetben felmerült az oktatók véleményezésének, illetve a hallgatói kurzusértékelő lapok nyilvánosságra hozatalának problémája. Ezen ügyekben adott állásfoglalások szerint egyrészt megállapították, hogy az oktatók személyére azonosíthatóan vonatkozó adatok, és az azokból levonható következtetések személyes adatnak minősülnek, ugyanakkor azok nem lehetnek kizárólagosan az érintett személyek információs önrendelkezésének tárgyai, tekintve, hogy az egyetemi autonómia szükségképpen kiterjed a belső nyilvánosság szabályainak legalább is részbeni meghatározására. A „belső nyilvánosság" elsősorban az egyetem azon egységére értelmezhető, amely nemcsak szervezetileg, hanem az oktatók és hallgatók kapcsolata szempontjából is szerves egységet képez, ilyennek minősülhet tehát a kar, vagy az intézet, esetleg egy önálló tanszékcsoport. Egy másik ügy kapcsán a biztos kimondta, hogy mivel az egyetemi oktatók munkájának hallgatói véleményezése, értékelése kizárólag célhoz kötötten ismerhető meg, ezért az értékelés nyilvánosságra hozatalára kizárólag az oktató előzetes belegyezése vagy törvény felhatalmazása alapján van lehetőség. Ez a szabály vonatkozik az oktatói körökben történő nyilvánosságra hozatalra is.

Az oktatás minőségbiztosításának célja, hogy az említett területen megerősítse a bizalmat mind az oktatók, az intézmény vezetői és a tanulók között is. A bizalom növeléséhez elsőként egy részletes helyzetelemzés szükséges, melynek révén az intézmény valós képet kaphat az aktuális helyzetről. A helyzetfelmérés a nyitott önértékelés formájában zajlik, mely belső és külső intézményképből áll. A belső intézménykép jeleníti meg az intézményben dolgozók elvárásait, erősségeit és gyengeségeit.

A Fot. 20. § (4) bekezdése szerint a felsőoktatási intézményben minőségbiztosítási rendszert kötelező működtetni. A Fot. 21. § (2) bekezdése szerint a szervezeti és működési rend keretében az intézménynek meg kell határoznia különösen: a felsőoktatási intézmény szervezeti felépítését, tagolását, vezetési szerkezetét, az egyes szervezeti egységek feladatait, működését, az intézményen belüli kapcsolattartás rendjét, továbbá az intézmény belső minőségbiztosítási szabályait. Minőségbiztosítási szabályzatban kell meghatározni a felsőoktatási intézmény működésének folyamatait, ennek keretei között a vezetési, tervezési, ellenőrzési, mérési, értékelési eljárásokat, a működés biztosításának alkalmazott kritériumait, szabályait, a különösen a képzések indításának, követésének, rendszeres belső értékelésének mechanizmusát, a képzés során megszerezhető végzettségi szint és szakképzettség minőségének belső értékeléséhez kapcsolódó eljárásokat, illetve fogyasztóvédelmi szempontokat. (…) Az intézményi minőségbiztosítási szabályzatban kell biztosítani az oktatói munka hallgatói véleményezését.

A Fot. 2. számú mellékletében az alkalmazottak adataira vonatkozó szabályok között található 1. d) pontban az oktatói munka hallgatói véleményezése eredményeire vonatkozó adatokat a törvény alapján nyilván lehet tartani. Ugyanitt a 3. pontban a törvény azt mondja, hogy az oktatói munka hallgatói véleményezése eredményei továbbíthatók a felsőoktatási intézménnyel hallgatói, foglalkoztatási jogviszonyban állók számára az intézményi szabályzatban meghatározott módon.

A fentiek alapján kialakult véleményem, hogy jelen törvényi szabályozás bár nem tisztázza pontosan, hogy milyen szabályai vannak a minőségbiztosításnak, a nyilvánosságra hozatalnak azonban nincsen törvényi akadálya. A Fot. ráadásul nem korlátozza ezt a tanári kar egységére, hanem azt mondja, hogy ez érvényes az intézménnyel minden hallgatói, foglalkoztatási viszonyban állóra is. Ez a szabályozás egyébként megfelel az oktatás kollektív jellegének is, mely az oktatási intézményt, annak minden hallgatóját, tanulóját, tanárát egy kollektív egységként tekinti, mely messzemenően meghatározza annak működési szabályait is. Ennek jegyében tehát nem lenne célszerű a kurzusértékelő lapok nyilvánosságra hozatalának hozzájáruláshoz kötése, sem annak részleges nyilvánosságra hozatala.

Felhívom a figyelmét továbbá, hogy a lehető legkisebb sérelem okozása elvének jegyében egy olyan összesített eredményt közlő összefoglaló elkészítése is célszerű lehet, ahol az oktató személye nem azonosítható, mégis a kurzusokkal kapcsolatos elégedettségi szint, az általában vett hiányosságok és erősségek feltérképezése aggregált adatok révén közzé tehető.

Budapest, 2011. január 21.

Üdvözlettel:

Dr. Jóri András